

Részletes ismertető a Történelem 10. tankönyvről

(FI-504011001/1; FI-504011002/1)

A tankönyv jellemzői

A tankönyv a 10. évfolyam történelem tananyagát foglalja magában. Szerkezeti felépítése a Nemzeti Alaptanterv és a kapcsolódó kerettantervek tartalmi előírásai alapján készült. Követi ezek tematikus felépítését, időrendi szerkezetét, azaz az egyetemes és magyar történelem 1492–1849 közötti időszakát mutatja be. Figyelembe veszi a többi szaktantárgy kapcsolható tartalmait. A magyar és az egyetemes történelem arányai megfelelnek a NAT-ban és a kerettantervekben foglalt követelményeknek.

A tankönyv módszertani törekvései

A tankönyv a kronologikus történelemtanítás alapján nagyobb korszakok és egységek mentén szervezi meg a tananyagot. A tankönyv a hatályos kerettanterv figyelembevételével a történelem átfogó megismertetésére törekszik, a hagyományos politikatörténet mellett hangsúlyt fektet a szaktárgy egyéb fontos területeire is (életmódtörténet, eszmetörténet, kultúrtörténet stb.). Mindezt nem új lexikális tananyagként, hanem a megfelelő források (szöveg, ábra, kép) felhasználásával, a kompetenciák fejlesztésével kívánja megvalósítani. Közös törekvés volt, hogy bemutassuk a történelem sokszínűségét tankönyvi keretek között, és felkeltsük a diákok érdeklődését a múlt iránt.

A tankönyv célja, hogy a képességek és az önálló tevékenységformák fejlesztése révén a tanulók képesek legyenek önálló ismeretek megszerzésére, értelmezésére, ezek alapján önálló vélemény kialakítására, a vitakultúra elsajátítására, az új ismeretekből történő következtetések leszűrésére. A hangsúly így a hagyományos lexikális tudás helyett az összefüggések felismertetésére és a kooperatív tevékenységformák alkalmazására helyeződik.

Tartalma és tananyagválasztásának szempontjai a kerettantervi előírások és a tanulók életkori sajátosságainak messzemenő figyelembevételével történt. Mindebben természetesen a tanári munkanaplóknak is nagy szerepe volt, hiszen a kipróbálás során nemcsak gimnáziumokban, hanem szakközépiskolákban is vizsgálták a tankönyvet.

A tankönyv szerkezete, pedagógiai eszköztársa

A tankönyv együttesen 47 feldolgozandó tanegységet tartalmaz, amelyeket a kerettantervi előírások szerint öt nagyobb fejezetben tömörít:

- I. A világ és Európa a kora újkorban;
- II. Magyarország a kora újkorban;
- III. A felvilágosodás, a forradalmak és a polgárosodás kora;
- IV. Az újjáépítés kora Magyarországon;
- V. Reformkor, forradalom és szabadságharc Magyarországon.

A főszöveg mellett megjelenő *Rá@dás* című részek a tankönyvhöz tartozó digitális tananyagra utalnak, ahol olyan kiegészítő anyagrészek kaptak helyet, amelyek a könyvbe terjedelmi okokból nem kerülhettek be.

A *Kitekintő*ben szintén olyan történelmi érdekességek találhatók, amelyeket nem kötelező megtanulni, de érdemes elolvasni, mert nemcsak szórakoztatóak, hanem ismeretük az általános műveltséget is gyarapítja.

A könyv végén helyet kaptak az egyéb járulékos részek is (*Kronológia, Fogalommutató*).

A kötet tipográfiai szerkezete, a különböző színekkel, színelőnyomásokkal elkülönített egységek megkönnyítik a tanulók számára az ismeretek befogadását.

Ismeretközlés, kooperatív tanulási módszerek, önálló és csoportmunka, gondolkodtató kérdések jellemzik a tankönyvet, amely a tanulókat aktivitásra, az önálló ismeretszerzésre, a tanultak új szempontok szerint történő átgondolására, az ismeretek szintézisére ösztönzi. Az életkori sajátosságoknak megfelelő gondolkodást fejlesztő feladatok jellemzik a kötetet.

A tankönyvben egyértelmű, világos és lényegre törő a szöveges megfogalmazás. A kérdések képi elemekhez, forrásszemelvényekhez kapcsolódnak. Térképvázlatok, grafikonok, a fejezetek végén összefoglaló, rendszerező kérdések, a tananyagegységek végén összefoglaló vázlatok és kronológiai táblázat segítik a feldolgozást.

A tananyag-feldolgozás szemléletes, a színes képek, rajzok, kiegészítő anyagrészek (*Rá@dás, Kitekintő*) felkeltik az érdeklődést.

Az ismeretelemek egymásra épülnek, az ismeretek elsajátítása érdekében kulcsfontosságú fogalmak és problémák köré szerveződik a tartalom.

A tankönyv kép- és ábra, valamint forráselemzési lehetőségeket biztosít, melyekkel a tanulók önállóan is ismereteket szerezhetnek, összehasonlításokat tehetnek, összefüggéseket tárhatnak fel, következtetéseket vonhatnak le.

A tankönyvi művelődési anyag kiegészülve a kérdések, feladatok sorával elősegíti, hogy a tanulók további ismereteket szerezzenek önállóan vagy tanári irányítással olvasmányaikból, tömegkommunikációs eszközökből, képekből vagy az internetről, és tudják készségszinten használni a papíralapú és digitális ismerethordozókat.

A kérdések, feladatok, problémafelvetések párbeszédre ösztönzik a tanulókat a tankönyvben olvasottakkal. A kérdések megválaszolása, a feladatok megoldása segíti a tananyag elsajátítását és a megszerzett tudás önálló ellenőrzését.

A tankönyvi leckékhez folyamatosan készültek digitális tananyagok, amelyek az Okosportálon elérhetők.

A munkafüzet

A tankönyvi leckékhez illeszkedő munkafüzet lehetőséget biztosít arra, hogy tanulók a tanórán elhangzott ismereteket a munkafüzet segítségével tovább mélyítsék.

A munkafüzet célja, hogy a képességek és az önálló tevékenységformák fejlesztése révén a tanulók képesek legyenek az ismeretek önálló megszerzésére, értelmezésére. Ezért a kompetenciák fejlesztését szolgáló feladatokban:

- forráselemzés,
- térképelemzés,
- ábra- és grafikonelemzés található meg.

Az újgenerációs Történelem 10. munkafüzetbe elsősorban olyan feladatokat tettünk, amelyek a tanórán elsajátítottak átfogó, összegző ismétlését teszik lehetővé. A feladatok összeállításánál fontos szempont volt az is, hogy kiderüljön, mennyire sikerült megérteni egy-egy adott történelmi korszak fő problémáit. A „forrásközpontú” feladatok megoldásával a megszerzett készségek felhasználására helyeződik a hangsúly, aminek később az érettségien is nagy szerepe lesz, amikor a biztos előismeretek segítségével „ismeretlen” forrást kell elemezni. A forráselemzéshez, a történelmileg „korrekt” értékeléshez szükséges fogalmak megerősítéséhez, tisztázásához olyan újszerű feladatok nyújtanak segítséget, amelyek forrásrészletek és értelmezéseik párba állítását jelölik ki célként. A

kötetben megjelenő feladatok eltérő nehézségűek, de mindegyikük közös eleme, hogy megfelelő előismeretek birtokában jóval könnyebb a megoldásuk, mint azok híján.

